

AANGETEKEND

Afdeling Bestuursrechtspraak
van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Correspondentieadres:
Stichting Behoud Waterland
Overlekerouw 3
1151 CX Broek in Waterland

Broek in Waterland, 28 september 2023

**Betreft: uw zaaknummer 202305594/1/R1 Purmerend, Bp 'Buitengebied
Beemster 2012 - reparatie partiële herziening 2021/ nadere gronden**

Hoogedelgestreng college,

Onder verwijzing naar uw brief van 6 september jl. sturen wij, de Stichting Behoud Waterland, Stichting Nekkerzoom en Stichting Beemstergroen, hierbij de nadere gronden van ons beroep tegen het besluit van 29 juni 2023 van de gemeenteraad van Purmerend. In dit besluit is het bestemmingsplan 'Buitengebied Beemster 2012 – reparatie partiële herziening 2021' vastgesteld ('Besluit' of 'Reparatieplan'). Een kopie van dit Besluit en van de bekendmaking is als bijlage bij het beroepschrift gestuurd.

De Stichtingen verzoeken uw Afdeling om deze aanvulling van de gronden van beroep tevens te beschouwen als aanvulling van het verzoek om voorlopige voorziening dat de Stichtingen op 1 september 2023 hebben ingediend en dat bij uw Afdeling bekend is onder zaaknummer 202305594/2/R1. De Stichtingen zullen dit stuk tevens toesturen aan uw voorzieningenrechter.

1 Belang Stichtingen

- 1.1 De Stichting Behoud Waterland heeft statutair o.a. ten doel 'het behoud en herstel van de functies van het natuurlijk milieu en het landelijk karakter van Waterland alsmede het bevorderen van een zo gunstig mogelijk leefklimaat'. De stichting komt op voor de groene kwaliteiten in de regio Waterland. Zie verder haar website: www.stichtingbehoudwaterland.nl.
- 1.2 De Stichting Nekkerzoom heeft statutair o.a. ten doel 'de bescherming van de ene ruimte, het behoud en herstel van de functies van het natuurlijk milieu en het landelijk karakter van de Beemster – in het bijzonder van de Nekkerzoom – en het bevorderen van een zo gunstig mogelijk leefklimaat aldaar'.
- 1.3 De Stichting Beemstergroen heeft statutair 'in de Beemster, Purmerend en beider omgeving o.a. ten doel: de bescherming van de groene ruimte ... Onder de

doelstelling valt het behouden en het verbeteren van de natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden...’.

- 1.4 Bovengenoemde stichtingen worden hierna tezamen genoemd ‘Stichtingen’. De statuten, inschrijving KvK en volmachten zijn opgenomen in Bijlagen 1-3.

2. Aanleiding Reparatieplan

- 2.1 Aanleiding van dit Besluit is de uitspraak van uw Afdeling van 1 maart 2023, zaaknummer 202108148/1/R1, ECLI:NL:RVS:2023:838 (‘Uitspraak’). De uitspraak is gedaan naar aanleiding van verschillende beroepen die tegen het bestemmingsplan Buitengebied Beemster 2012 – partiële herziening 2021 (‘Partiële Herziening’) waren ingediend. Het plangebied is gelegen in droogmakerij de Beemster dat sinds 1999 op de Werelderfgoedlijst is geplaatst. Daarnaast ligt een deel van het plangebied binnen de begrenzing van de Stelling van Amsterdam, dat in 1996 op de UNESCO-Werelderfgoedlijst is geplaatst. Het plangebied ligt dus in twee Werelderfgoederen. Overeenkomsten hiertussen zijn: open agrarisch landschap en zichtlijnen behouden en versterken.
- 2.2 Eén van de beroepen betreft het beroep van de Stichtingen d.d. 12 januari 2022. Zij hebben het beroep ingediend omdat de gemeente Beemster destijds vóór de fusie met de gemeente Purmerend nog snel het bestemmingsplan Buitengebied Beemster 2012 wilde aanpassen om meer ontwikkelingen in het landelijk gebied mogelijk te maken. De Stichtingen vonden o.a. dat de kernkwaliteiten van de Werelderfgoederen onvoldoende waren geborgd in de Partiële Herziening en dat dit bestemmingsplan daarom in strijd zou zijn met de Provinciale Omgevingsverordening NH 2020 (‘POV’).
- 2.3 Het beroep van de Stichtingen is door uw Afdeling gegrond bevonden. De Partiële Herziening wordt onder III van de Beslissing deels vernietigd o.a. voor zover ‘een duidelijke planregeling ontbreekt over de bescherming van de kernkwaliteiten van het Beemster erf’ (sub c). Daarnaast worden een aantal planregels vernietigd.
- 2.4 Onder V van de Beslissing draagt de Afdeling aan de gemeente Purmerend op:
- om binnen zesentwintig weken na verzending van deze uitspraak met inachtneming hiervan:*
- []
- b. een eenduidige planregeling, gericht op de instandhouding of versterking van de kernkwaliteiten van werelderfgoed Droogmakerij de Beemster en die uitsluitend voorziet in nieuwe activiteiten die deze kernkwaliteiten niet aantasten, vast te stellen.*

3 Kern van het geschil

- 3.1 De gemeenteraad stelt in de Toelichting op het Reparatieplan (p. 5) dat het niet nodig is de planregeling te wijzigen omdat de kernkwaliteiten voldoende zijn beschermd in het gemeentelijk beleid en de regels. De Stichtingen zijn het daarmee niet eens. Daarover is juist bovengenoemde procedure gevoerd.
- 3.2 Het gaat in de kern om de vraag of het Reparatieplan zorgvuldig is vastgesteld en of het Reparatieplan voldoet aan de POV juncto het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening ('Barro') resp. of dit plan voldoet aan de opdracht van de Afdeling, dus of de voorliggende planregeling eenduidig is, gericht op instandhouding en versterking van de kernkwaliteiten en uitsluitend voorziet in nieuwe activiteiten die deze kernkwaliteiten niet aantasten.
- 3.3 Hieronder volgt een uiteenzetting over de betekenis en een beschrijving van het Werelderfgoed droogmakerij de Beemster ('De Beemster'). Daarna volgt een overzicht van de bescherming van dit erfgoed in de regelgeving en lichten de Stichtingen de gronden van het beroep toe.

4. Betekenis en beschrijving Werelderfgoed droogmakerij De Beemster

- 4.1 Een Werelderfgoed is cultuur en natuurlijk erfgoed dat wordt beschouwd als onvervangbaar, uniek en als eigendom van de hele wereld, en als iets waarvan het van groot belang wordt geacht om te behouden¹. Landen, die het Werelderfgoedverdrag hebben geratificeerd, hebben met elkaar afgesproken dat zij zich zullen inzetten voor *identificatie, bescherming, behoud, het toegankelijk maken en het overdragen aan komende generaties* van die erfgoederen binnen hun landgrenzen. Nederland heeft dit verdrag in 1992 geratificeerd.
- 4.2 De Beemster is op de website van Werelderfgoed Nederland als volgt beschreven:
*De Beemster in Noord-Holland is een schoolvoorbeeld van hoe Nederlanders grote delen van hun land hebben drooggelegd. Deze 17^e eeuwse droogmakerij is opgezet om het bedreigende binnenwater De Beemster om te zetten in vruchtbare en winstgevende landbouwgrond. Om het woeste meer kwam een stevige dijk van 42 kilometer lang en daar omheen werd een ringvaart gegraven. Vervolgens begonnen 43 windmolens met het leegpompen van het meer.
In 1612 viel De Beemster droog en kon de inrichting van de polder beginnen. Er werden wegen aangelegd, wegsloten en kavelsloten gegraven en boerderijen gebouwd. Dat alles gebeurde volgens een ordelijk en strak geometrisch patroon. Aan deze rationele verkaveling en inrichting heeft De Beemster zijn roem te danken. Droogmakerij de Beemster is sinds 1999 Werelderfgoed.²*

¹ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Werelderfgoed>

² <https://www.werelderfgoed.nl/nl/werelderfgoed/droogmakerij-de-beemster>

- 4.3 De beschrijving van de te beschermen 'outstanding universal value' (OUV) van dit Werelderfgoed is opgenomen in Bijlage 4.

5. Regelgeving bescherming Werelderfgoederen

Juridische bescherming op Rijksniveau

- 5.1 In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) wordt het behoud en versterking van Werelderfgoederen van Nationaal belang geacht. De Werelderfgoederen worden door het Rijk ruimtelijk beschermd. De juridische kaders die nodig zijn om 'erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde' te borgen zijn op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), vastgelegd in titel 2.13 en bijlagen 7 en 8 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het Barro bevat regels die de beleidsruimte van andere overheden ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen inperken. Dit wordt hieronder toegelicht in randnummer 5.5.
- 5.2 Erfgoederen zijn in dit verband gebieden als bedoeld in artikel 2.13.2 juncto kaartbijlage 7 van het Barro. Bij een Werelderfgoed gaat het om het effect van ontwikkelingen op de OUV. De OUV is vaak niet gedetailleerd genoeg om direct toepasbaar te zijn voor de effectbeoordeling oftewel aantasting. De OUV dient voor de effectbeoordeling daarom specifiek te worden gedefinieerd in kernkwaliteiten.
- 5.3 In Bijlage 8 van het Barro zijn om die reden de volgende kernkwaliteiten van De Beemster in hoofdlijnen opgenomen:

Het unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven, vroeg zeventiende-eeuwse (landschaps)architectonische geheel van de droogmakerij De Beemster, bestaande uit:

- *het vierkante gridpatroon van wegen en waterlopen en rechthoekige percelen;*
- *de ringdijk en ringvaart (continuïteit en eenheid in vormgeving);*
- *het centraal gelegen dorp (Middenbeemster) op een assenkruis van wegen;*
- *bebouwing langs de wegen;*
- *de relatief hooggelegen wegen met laanbeplanting;*
- *de monumentale en typerende (stolp)boerderijen en restanten van buitens;*
- *de oude negentiende-eeuwse gemalen en molengangen;*
- *de structuur en het karakter van het (beschermde) dorpsgezicht van Middenbeemster;*
- *Grote openheid;*

Voor zover het werelderfgoed De Beemster samenvalt met het werelderfgoed De Stelling van Amsterdam, zijn de uitgewerkte universele waarden van het

werelderfgoed De Stelling van Amsterdam tevens van toepassing op het werelderfgoed De Beemster.

- 5.4 Kernkwaliteiten zijn in artikel 2.13.1 van het Barro gedefinieerd als ‘*essentiële landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken van een erfgoed van uitzonderlijke universele waarde.*’
- 5.5 Artikel 2.13.4 van het Barro verplicht het provinciebestuur bij provinciale verordening de kernkwaliteiten uit te werken en te objectiveren. Immers, voor de beoordeling van de effecten van een ontwikkeling zijn bovengenoemde kernkwaliteiten niet gedetailleerd genoeg. Verder moeten bij provinciale verordening in het belang van de instandhouding en versterking van de kernkwaliteiten regels worden gesteld over de inhoud van of de toelichting bij bestemmingsplannen. Deze regels dienen in ieder geval te zorgen dat een bestemmingsplan géén activiteiten mogelijk maakt die de kernkwaliteiten aantasten. Op deze regels geldt geen uitzondering.

Juridische bescherming op provinciaal niveau

- 5.6 De in het Barro opgenomen opdracht is door de provincie verwerkt in paragraaf 6.4.3 POV, in artikelen 6.47 – 6.49. Deze paragraaf bevat instructieregels aan gemeentebesturen. Samengevat, ruimtelijke plannen moeten regels bevatten die de kernkwaliteiten in stand houden of versterken en mogen uitsluitend voorzien in nieuwe activiteiten die de kernkwaliteiten niet aantasten. Voor de leesbaarheid zijn deze artikelen opgenomen in Bijlage 5.
- 5.7 In artikel 6.49 lid 1 POV is bepaald dat de kernkwaliteiten zijn uitgewerkt in bijlage 7 bij de POV. In de eerste alinea van deze bijlage staat:

‘Hieronder zijn de kernkwaliteiten van de werelderfgoederen opgesomd. De uitwerking van de kernkwaliteiten is opgenomen in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Deze tabel dient in samenhang te worden gelezen met de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.’ (hierna: ‘Leidraad’).

De tabel van de kernkwaliteiten in deze bijlage bevat exact dezelfde opsomming als in bijlage 8 bij het Barro. Het is een overzicht van de kernkwaliteiten in hoofdlijnen. Deze kernkwaliteiten moeten ingevolge het Barro nog worden uitgewerkt en geobjectiveerd, zoals in randnummer 5.5 is toegelicht.

- 5.9 De kernkwaliteiten zijn uitwerkt in de Leidraad. Deze uitwerking is gebaseerd op gemeentelijke documenten, waaronder Structuurvisie Beemstermaat en Omgevingsnota Beemster (gemeente Beemster, 2012), Ruimtelijk kwaliteitskader voor het Beemster erf (Croonen adviseurs, in opdracht van projectbureau Des Beemsters, 2010) en Handboek Erfinrichting Beemster (Landschap Noord-Holland).
- 5.10 Bijlage 7 bij de POV is opgenomen in Bijlage 6. De uitwerking in de Leidraad van de kernkwaliteiten voor De Beemster is opgenomen in Bijlage 7.

Juridische bescherming op gemeentelijk niveau

5.11 Artikel 6.49 POV bepaalt dat de kernkwaliteiten moeten worden beschermd in ruimtelijke plannen. Het begrip 'ruimtelijke plan' is in de POV als volgt gedefinieerd (bijlage 1 bij POV, onder nummer 83):

- a. *bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening;*
- b. *wijzigings- of uitwerkingsplan als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a of b, van de Wet ruimtelijke ordening;*
- c. *beheersverordening als bedoeld in artikel 3.38 van de Wet ruimtelijke ordening;*
- d. *omgevingsvergunning, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 2, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, van het bestemmingsplan of van de beheersverordening wordt afgeweken, voor zover het betreft de planologische gebruiksactiviteiten als genoemd in artikel 4, onderdelen 9 en 11, van bijlage II bij het Besluit ruimtelijke ordening;*
- e. *omgevingsvergunning, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, van het bestemmingsplan of van de beheersverordening wordt afgeweken; of*
- f. *projectuitvoeringsbesluit als bedoeld in artikel 2.10 van de Crisis- en herstelwet.*

5.12 Een bestemmingsplan is dus een ruimtelijk plan in de zin van de POV. Beleidsdocumenten en andere gemeentelijke documenten zijn geen ruimtelijk plan. Hieruit volgt dat de bescherming van de kernkwaliteiten in onderhavig geval op grond van de POV in het bestemmingsplan moet worden geborgd.

5.13 Naast het bestemmingsplan Buitengebied Beemster 2012 is in 2012 het gemeentelijk beleid vastgelegd in o.a. Beemstermaat, de structuurvisie voor de Beemster en Omgevingsnota (nu onderdeel van de Nota omgevingskwaliteit Purmerend: de welstandsnota). Kernkwaliteiten op erfniveau zijn vastgelegd in de rapportage 'Beemster erven is WereldERFgoed, Ruimtelijk kwaliteitskader voor het Beemster erf' ('Ruimtelijk Kwaliteitskader', Bijlage 9). Daarin zijn de kernkwaliteiten uitgewerkt voor het Beemstererf. Deze uitgewerkte kernkwaliteiten zijn opgenomen in de Omgevingsnota en in de Toelichting op het bestemmingsplan Buitengebied Beemster 2012.

6 Partiële Herziening

6.1 De Stichtingen hebben in de vorige procedure betoogd dat de bescherming van de kernkwaliteiten onvoldoende is geborgd in de Partiële Herziening en dat deze daarom in strijd is met het Barro en met de POV. Verder is betoogd dat het vaststellingsbesluit onzorgvuldig is voorbereid. De Afdeling oordeelde dat het betoog slaagde, hetgeen onder meer in r.o 20.1 van voornoemde uitspraak van 1 maart 2023 is gemotiveerd:

Ingevolge het eerste lid van artikel 6.49 van Omgevingsverordening zijn de kernkwaliteiten van de erfgoederen van uitzonderlijke waarde uitgewerkt en geobjectiveerd in bijlage 7 bij de Omgevingsverordening. In Bijlage 7 staat onder meer dat de uitwerking van de kernkwaliteiten is opgenomen in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Deze Leidraad is onder meer gebaseerd op het Ruimtelijk kwaliteitskader. Daarnaast staat in bijlage 7 bij de Omgevingsverordening over specifiek Droogmakerij de Beemster dat de toenmalige gemeente Beemster als "siteholder" van het werelderfgoed zelf deze kernkwaliteiten heeft uitgewerkt in gemeentelijk beleid. De raad heeft ter zitting bevestigd dat het Ruimtelijk kwaliteitskader tot het hier bedoelde gemeentelijke beleid moet worden gerekend. De in het Ruimtelijk kwaliteitskader beschreven inrichting van het Beemster erf is daarmee een uitwerking van de kernkwaliteiten van het werelderfgoed. Ingevolge het tweede lid van artikel 6.49 van de Omgevingsverordening bevat een ruimtelijk plan ter plaatse van het werkingsgebied Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde regels gericht op de instandhouding of versterking van de kernkwaliteiten van de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde. Ingevolge het derde lid van artikel 6.49 voorziet een ruimtelijk plan ter plaatse van het werkingsgebied Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde uitsluitend in nieuwe activiteiten die de kernkwaliteiten als bedoeld in het eerste lid niet aantasten

De raad heeft zich ter zitting op het standpunt gesteld dat met het plan is beoogd om de kernkwaliteiten van het Beemster erf, zoals vervat in het Ruimtelijk kwaliteitskader, te beschermen. Daarbij heeft de raad erop gewezen dat voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels onder meer als voorwaarde is opgenomen dat de kernkwaliteiten van het werelderfgoed moeten worden behouden en/of versterkt. Daarnaast is aan het plangebied de dubbelbestemming "Waarde - Cultuurhistorie" toegekend, op grond waarvan het college nadere eisen kan stellen met het oog op de bescherming van de kernkwaliteiten van het werelderfgoed. Ook de beleidsregels voor keukentafelgesprekken zijn gericht op het versterken en/of het behouden van deze kernkwaliteiten. Dit standpunt van de raad is evenwel niet goed te rijmen met het standpunt van de raad zoals dat volgt uit het bij het bestreden besluit aangenomen amendement. In dit amendement staat dat iedere nog bestaande verwijzing naar (delen van) het Ruimtelijk kwaliteitskader als kernkwaliteit en/of 'hard' onderdeel van het toetsingskader bij initiatieven uit het plan moet worden verwijderd. Daarmee heeft de raad zich ter zitting op een ander standpunt gesteld dan bij de vaststelling van het plan. Het bestreden besluit is in zoverre niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid en in strijd met artikel 3:2 van de Awb genomen. Hierbij betreft de Afdeling dat de Stichtingen erop hebben gewezen dat niet alle kernkwaliteiten van het Beemster erf als zodanig te herkennen zijn in de bouw- en gebruiksregels. De raad heeft dit niet weersproken. Hierdoor is temeer onduidelijk hoe de instandhouding en versterking van de kernkwaliteiten van het Beemster erf, zoals vervat in het Ruimtelijk kwaliteitskader, is gewaarborgd in het plan en op welke wijze is geregeld dat nieuwe activiteiten deze kernkwaliteiten niet zullen aantasten, zoals artikel 6.49 van de Omgevingsverordening voorschrijft.

Het betoog slaagt. Onder de conclusie zal de Afdeling bezien tot welke gevolgen dit moet leiden.

7. Gronden van het beroep

- 7.1 De Stichtingen kunnen zich niet verenigen met het Reparatieplan. Zij menen dat dit plan in strijd is met artikel 3.1 Wro (goede ruimtelijke ordening), in strijd met het Barro, in strijd met de POV, het gemeentelijk beleid en in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, meer specifiek het zorgvuldigheidsbeginsel, motiverings- en het evenredigheidsbeginsel.

Verwerking vernietigde planregels

- 7.2 De Afdeling heeft in de Uitspraak onder III de zinsnede 'voor functionele agrarische productie' vernietigd in artikel 1.2 van de planregels in de Partiële Herziening en eveneens artikelen 1.20 en 3.2.1 onder sub f, g en h betreffende historisch gegroeide situaties. Onder VI draagt de Afdeling aan de Gemeente op deze vernietiging binnen vier weken na verzending van de Uitspraak op de landelijke voorziening, www.ruimtelijkeplannen.nl te verwerken.
- 7.3 De vernietiging van de zinsnede in artikel 1.2 is in het Reparatieplan verwerkt, maar de overige vernietigingen niet. Ten aanzien van deze artikelen 1.20 en 3.2.1 onder sub f, g en h staat in de Toelichting: *'De gemeenteraad kan besluiten hiervoor gewijzigde planregels vast te stellen, maar een opdracht hiervoor heeft de Afdeling niet gegeven'* (p. 5 onder 4). Er zijn (nog) geen gewijzigde planregels hiervoor vastgesteld. In de Toelichting op het Reparatieplan (p. 5) staat verder dat de verwerking van de vernietigde planregels plaats vindt *'in een nog op te stellen geconsolideerde versie van het vastgestelde bestemmingsplan 'Buitengebied Beemster 2012- partiële herziening 2021', waarin ook het voorliggende reparatieplan wordt verwerkt.'* Deze geconsolideerde versie is echter nog niet gereed.
- 7.4 De Gemeente wil ruimte bieden om ontwikkelingen in het landelijk gebied mogelijk te maken, waarbij de kernkwaliteiten flexibel worden gehanteerd. De Stichtingen lichten dit hierna verder toe. De amendementen, waarnaar op p. 10 van de Toelichting op het Reparatieplan wordt verwezen, illustreren deze houding van de Gemeente. Beide amendementen zijn in strijd met de POV. Onduidelijk is of deze amendementen moeten worden gezien als een interne opdracht aan de Gemeente zelf.
- 7.5 De Stichtingen vrezen dat de hierboven beschreven houding van de Gemeente kan leiden tot een onjuiste verwerking van de Uitspraak in de geconsolideerde versie van het vastgestelde bestemmingsplan 'Buitengebied Beemster 2012- partiële herziening 2021'. De Stichtingen verzoeken uw Afdeling daarom een duidelijke opdracht aan de Gemeente te geven ter voorkomen daarvan en te zorgen dat een nieuwe tekst (conform de Uitspraak) voor de artikelen 1.20 en 3.2.1 daarin wordt opgenomen. Het Besluit moet (ook) daarom worden vernietigd.

- 7.6 De Gemeente heeft verder onvoldoende voldaan aan de opdracht van uw Afdeling om conform de Uitspraak (Beslissing onder VI) een en ander aan te passen op de landelijke voorziening (ruimtelijke plannen). Nu een nieuwe geconsolideerde versie ontbreekt, en de Gemeente uitsluitend voornoemde Uitspraak van uw Afdeling heeft gepubliceerd op ruimtelijke plannen, is onduidelijk welke planregels volgens de Gemeente wel, en welke niet in werking zijn. Dit zorgt voor onduidelijkheid en is in strijd met de Uitspraak.

Vernietiging vanwege ontbreken duidelijke planregeling

- 7.7 De Afdeling heeft het Besluit vernietigd voor zover *'een duidelijke planregeling ontbreekt over de bescherming van de kernkwaliteiten van het Beemstererf'* (III, sub c). De Afdeling heeft onder V de gemeenteraad opgedragen *'een eenduidige planregeling, gericht op de instandhouding of versterking van de kernkwaliteiten van werelderfgoed Droogmakerij de Beemster en die uitsluitend voorziet in nieuwe activiteiten die deze kernkwaliteiten niet aantasten, vast te stellen'*.
- 7.8 Zoals in randnummer 3.1 is opgemerkt heeft de Uitspraak van de Afdeling niet geleid tot actie van de gemeenteraad om de planregeling te wijzigen voor wat betreft de bescherming van de kernkwaliteiten van De Beemster. Er is daarom geen gevolg gegeven aan de Uitspraak. Bovendien is voor de Stichtingen nu onduidelijk welke delen van de Partiële Herziening ongeldig zijn naar aanleiding van III sub c van de Uitspraak, en welke planregels nog in werking zijn.
- 7.9 Immers, zoals in randnummer 7.6 is aangegeven heeft de Gemeente uitsluitend voornoemde Uitspraak van uw Afdeling gepubliceerd op ruimtelijke plannen. Een Nieuwe geconsolideerde versie ontbreekt zodat onduidelijk is welke planregels volgens de Gemeente wel, en welke niet in werking zijn. De Stichtingen verzoeken uw Afdeling daarom de Gemeente op te dragen een nieuwe regeling op te nemen en een geconsolideerde versie op te stellen binnen een bepaalde termijn.

Belang Beemstererf voor identiteit De Beemster

- 7.10 De Stichtingen lichten hieronder eerst toe wat het belang van het Beemstererf is voor De Beemster als geheel (randnummers 11 - 13). Daarna wat de kernkwaliteiten van het Beemstererf zijn en de verankering daarvan in het Reparatieplan (randnummers 7.14 - 7.24). Tot slot geven de Stichtingen hun reactie op het raadsvoorstel en de Toelichting op het Reparatieplan (randnummers 7.25 - 7.36) en het belang van de borging van kernkwaliteiten in het bestemmingsplan (randnummers 7.37 - 7.38).
- 7.11 De Beemster is het *'unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven, vroeg-zeventiende-eeuwse (landschaps)architectonische geheel van de droogmakerij'* dat uit verschillende onderdelen bestaat (zie Bijlage 6). De hiërarchie in de ruimtelijke structuur is van groot naar klein, van De Beemster als geheel naar het architectonisch detail, de erven en de inrichting daarvan. De ruimtelijke kernkwaliteiten op structuurniveau kennen een cultuurhistorische oorsprong vastgelegd in de kopergravure. De kopergravure wordt als uitgangspunt

gehanteerd voor de bescherming en ontwikkeling van De Beemster. In het systeem van vierkanten is een om-en-om patroon van afwateringssloten en wegen aangelegd. De wegen, waarlangs de erven zijn gelegen, zijn beplant met laanbeplanting. De oriëntatie van de blokken is noord-zuid of oost-west gericht. Dit levert een afwisselend beeld op in de aan de kop van kavels gelegen bebouwingslinten. Mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwe bebouwing, dienen te worden onderzocht aan de kopse kant van de kavels.

- 7.12 Elk ruimtelijk initiatief (bebouwing, water, wegen, landschap) moet worden opgevat als ontwerpogave met de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van De Beemster als uitgangspunt. Dit is de eerste van de, in de Structuurvisie opgenomen zogenaamde Gouden regels om de kwaliteit van De Beemster te bewaken (p. 9, Bijlage 11).
- 7.13 Volgens de zevende Gouden regel is het erf *'de ordenende bouwsteen van het buitengebied. Erfinrichting en bebouwing zijn onlosmakelijk verbonden met De Beemster als geheel.'* Hetzelfde wordt gezegd in het Ruimtelijk Kwaliteitskader op p. 9: *'De erven vormen de ruimtelijke bouwstenen van structuurkenmerken die door eenduidige opbouw en inrichting zorgen voor eenheid en beleving op het niveau van de structuurdragers en op het niveau van het erf zelf. Structuurdragers en erven geven samen vorm aan de kernkwaliteiten van De Beemster.'* Kortom, structuur en erven bepalen gezamenlijk de identiteit van de Beemster.

Kernkwaliteiten van Beemstererf

- 7.14 De Afdeling heeft in r.o 20.1 geoordeeld dat de in het Ruimtelijk Kwaliteitskader uitgewerkte kernkwaliteiten van het Beemstererf in een ruimtelijk plan moeten worden gewaarborgd, dus in het voorliggende Reparatieplan. De in het Ruimtelijk Kwaliteitskader uitgewerkte kernkwaliteiten voor het Beemstererf zijn opgenomen als Bijlage 9.
- 7.15 Deze uitwerking in het Ruimtelijk Kwaliteitskader heeft model gestaan voor de beschrijving van de kernkwaliteiten in de Leidraad. Deze beschrijving in de Leidraad is opgenomen in Bijlage 7. In de beschrijving van het Ensemble Schermer-Beemster wordt verwezen naar het in de Leidraad opgenomen hoofdstuk over Stolpenstructuren (Bijlage 7). De inhoud van deze tekst is daarom ook relevant voor de interpretatie van de kernkwaliteiten en had door de gemeenteraad moeten worden meegenomen bij de vaststelling van het bestreden plan.

Kernkwaliteiten Beemstererf in bouwregels en verbeelding

- 7.16 De bouwregels voor gronden met de bestemming Agrarisch zijn opgenomen in artikel 3.2 van de Partiële Herziening. Deze worden in het Reparatieplan niet gewijzigd.
- 7.17 In Bijlage 10 is het overzicht opgenomen: (i) de beschrijving van de kernkwaliteiten voor het Beemstererf in het Ruimtelijke Kwaliteitskader, (ii) de

beschrijving van de kernkwaliteiten voor het Beemstererf in de Leidraad, (iii) de bescherming in de planregels en (iv) aanduidingen op de verbeelding.

- 7.18 In de bouwregels staat dat de woning vooraan binnen het bouwvlak moet staan. Daarmee wordt niet voldaan aan de eis van de kernkwaliteit dat de woning vooraan en midden op de kavel hoort te staan. Evenmin in de planregels staat dat bedrijfsgebouwen en bijgebouwen achter de woning moeten worden opgericht, zoals de kernkwaliteiten vereisen. Er is in de planregels slechts onderscheid gemaakt in de goot-/nokhoogte en dakhelling binnen een bepaalde afstand van de woning.
- 7.19 Onvoldoende in de planregels geborgd is dat nieuwe ontwikkelingen 'ondergeschikt en respectvol in hoogte, beeld en beleving' horen te zijn ten opzichte van de woning, zoals in de Leidraad staat. (Stolp)boerderijen moeten beeldbepalend worden gehouden. Er worden bijvoorbeeld geen minimumeisen gesteld aan de grootte en hoogte van woningen. Bedrijfsgebouwen direct achter de woning mogen niet hoger zijn dan de bedrijfswoning. Maar een woning kan in het niet vallen bij de bedrijfsgebouwen die iets verder weg staan (vanaf 18 meter van de gevellijn van de woning).
- 7.20 Op gronden met de bestemming Tuin mogen bouwwerken tot 3 meter naast de woning worden gebouwd vanaf 1 meter achter de voorkant van de woning. Dat kan de kernkwaliteit 'open en representatief' voorerf schaden. Dit voorerf hoort door te lopen tot aan de achtergevel van de woning. Dat is niet in de planregels geborgd.
- 7.21 De afbakening van een erf middels sloten en beplanting is een belangrijke kernkwaliteit. Daarover is niets opgenomen in de planregels. Integendeel, uitsluitend bepaald is dat de hoogte van een erfafscheiding niet meer dan 2 meter mag bedragen in het achtererfgebied. Zo'n erfafscheiding is echter juist in strijd met de kernkwaliteiten.
- 7.22 Er zijn ook geen regels opgenomen die het kenmerkende zicht naar het achterliggende landschap borgen. Als het pad op de verbeelding is aangeduid dan mag er een toegangspoort worden opgericht in het voorerfgebied, maar dat is niet verplicht. Het voor De Beemster unieke ensemble van erfpad, brug, entreemarkering en bomenlaan zoals opgenomen in de kernkwaliteiten, wordt daarmee dus niet geborgd.
- 7.23 Tot slot, het ordeningsprincipe van een raster van vierkanten is op geen enkele wijze in de planregels geborgd, terwijl dit één van de belangrijkste kernkwaliteiten is.
- 7.24 Kortom, de kernkwaliteiten voor het Beemsterf zijn niet in de planregels geborgd, ook niet in samenhang met de verbeelding. Wanneer de Stichtingen kijken naar de verbeelding, zien zij dat bij het vaststellen van de verbeelding onvoldoende rekening is gehouden met de kernkwaliteiten. Zo had de raad zorgvuldiger moeten kijken naar de plekken waar bouw mogelijkheden worden voorzien. Bijvoorbeeld door het opnemen van bouwvlakken of juist het voorkomen van

bouwmogelijkheden door het toekennen van een tuinbestemming. Bij de verdeling daarvan op de verbeelding had onderzocht moet worden waar de openheid van De Beemster geborgd moet worden en waar nog ruimte is voor bouwen. Dat is nu ten onrechte niet gebeurd. Bovendien zitten er grote verschillen in de percelen qua bouwmogelijkheden (wat leidt tot verrommeling en daardoor ook tot aantasting van de kernkwaliteiten): De bestemming Tuin loopt lang niet altijd door tot de achtergevel van de woning, terwijl het bouwvlak in bepaalde gevallen doorloopt naast de woning. Dit is in strijd met bijvoorbeeld de kernkwaliteiten open en representatief voorerf tot aan de achtergevel en vooruitgeschoven positie van het hoofdgebouw. Bovendien zijn soms een gevellijn en een pad aangegeven, maar ook niet altijd. Dat betekent dat de planregels en verbeelding in strijd zijn met artikel 6.49 POV juncto het Barro.

Raadsvoorstel van college en ontwerpbesluiten

- 7.25 In de inleiding van het raadsvoorstel, d.d. 23 mei 2023 (Bijlage 8, p. 2), staat dat (op voorstel van het college) een workshop is georganiseerd voor de afhandeling van alle zogenaamde Beemster moties. De raadscommissie Algemeen en Maatschappelijk heeft daarmee ingestemd. De workshop is gehouden op 20 december 2022. Tijdens deze workshop is geconcludeerd met betrekking tot het Beemstererf:

'zoek naar ruimte binnen de spelregels, verleid initiatiefnemers aan de spelregels te voldoen, laat naast regels ook zien hoe het Beemstererf eruitziet en pas de regels in specifieke gevallen flexibel toe zonder dat het werelderfgoed wordt aangetast (maatwerk)'.

- 7.26 Onder evaluatie van nota Beemstererf staat (p. 3):

'...Structuurvisie, omgevingsnota en bestemmingsplan: de drie-eenheid. Alle zijn complementair aan elkaar. Als iets niet past in het bestemmingsplan kan om een ontwikkeling toch mogelijk te maken aan de hand van de structuurvisie en de nota omgevingskwaliteit maatwerk worden geleverd. Hierbij wordt gezocht naar ruimte binnen de spelregels, wordt uitgegaan van de historisch gegroeide situatie en wordt voor het maatwerk inspiratie gehaald uit de spelregels van het Beemstererf. Dit maatwerk kan dan mogelijk worden gemaakt door bijvoorbeeld af te wijken van het bestemmingsplan of een postzegelbestemmingsplan.

Maatwerk betekent dat initiatiefnemers en de gemeente samen moeten werken. In veruit de meeste gevallen lukt het goed om de initiatiefnemers aan de spelregels van het Beemstererf te laten voldoen...

Er is geen aanleiding om de kernkwaliteiten of de spelregels voor het Beemstererf aan te passen.'

Opmerking Stichtingen t.a.v. raadsvoorstel van college

- 7.27 De Stichtingen begrijpen uit het bovenstaande dat de 'spelregels' voor het Beemstererf flexibel moeten kunnen worden toegepast. Dat is onjuist, immers nieuwe activiteiten mogen de kernkwaliteiten niet aantasten op grond van de

POV, zoals hierna wordt toegelicht. De spelregels zijn de in het Ruimtelijk Kwaliteitskader opgenomen kernkwaliteiten voor het Beemstererf, zoals is vastgesteld door uw Afdeling in r.o 20.1 van de Uitspraak. Van welke spelregels de gemeente uitgaat is onduidelijk.

- 7.28 Uit de evaluatie blijkt dat de kernkwaliteiten worden gehanteerd als inspiratiebron bij afwijking van het bestemmingsplan. Dus toetsing van een bouwaanvraag daaraan vindt pas plaats in het geval de bouwaanvraag niet aan het bestemmingsplan voldoet. Dit is een onjuiste gang van zaken want iedere bouwaanvraag moet aan de uitgewerkte kernkwaliteiten worden getoetst, niet uitsluitend als het aangevraagde bouwplan afwijkt van het bestemmingsplan. Immers, nieuwe activiteiten mogen de kernkwaliteiten niet aantasten op grond van artikel 6.49 POV. De Stichtingen vinden daarvoor steun in de Uitspraak. Zoals het bestemmingsplan nu is opgesteld, hoeft toetsing aan de uitgewerkte kernkwaliteiten voor het Beemstererf bij gebonden bouwbeschikkingen niet plaats te vinden omdat deze kernkwaliteiten niet in het bestemmingsplan zijn verankerd. De Stichtingen lichten dit hierna verder toe.
- 7.29 Het verankeren van de kernkwaliteiten van het Beemstererf in de (bouw)regels zou voor de gemeente geen probleem moeten zijn. Immers, *'veruit in de meeste gevallen lukt het goed om de initiatiefnemers aan de spelregels van het Beemstererf te laten voldoen'*, aldus het college in het voorstel (p. 3). Bovendien zijn er ruime ontwikkelingsmogelijkheden voor agrariërs op het achtererf, zoals in de toelichting op het Bp Buitengebied Beemster 2012 is gemotiveerd (p. 53).

Toelichting Reparatieplan op Kernkwaliteiten Beemstererf

- 7.30 De gemeente concludeert op p. 9 van de Toelichting op het Reparatieplan:
'Een gewijzigde planregeling is niet nodig. In het bestemmingsplan worden de kernkwaliteiten van het Beemstererf namelijk reeds voldoende beschermd.'

De Stichtingen zijn het niet eens met deze conclusie. In de volgende randnummers zijn enkele opmerkingen uit de Toelichting opgenomen en de reactie van de Stichtingen daarop.

- 7.31 Toelichting p. 9: De gemeente is siteholder. Gezorgd moet worden dat de kernkwaliteiten niet worden aangetast. Het gaat hierbij *'in de kern om het behoud van het strak geometrische patroon van wegen (incl. laanbeplanting) en waterwegen en de grote openheid []*.

Reactie Stichtingen:

De gemeenteraad suggereert dat het in de kern slechts om het geometrisch patroon van (water)wegen en de openheid gaat. Dus Beemstererven horen niet tot de kernwaarden. Dat is onjuist. In Bijlage 8 van het Barro worden *'monumentale en typerende stolpboerderijen en restanten van buitens'* specifiek als kernwaarde genoemd (randnummer 5.3). In de Structuurvisie worden naast het patroon van (water)wegen en de openheid ook de ringvaart met ringdijk, de structuur en ligging van de dorpen, het raster van de bebouwing, de indeling van de erven, het functionele, agrarische gebruik van deze droogmakerij en de

originele maatvoering en verkaveling genoemd als kernwaarden (p. 8 van Structuurvisie, Bijlage 11). Het Beemstererf en de indeling daarvan zijn afzonderlijk in de Leidraad als kernkwaliteiten uitgewerkt.

- 7.32 Toelichting p. 9: *'Mede om deze kernkwaliteiten te beschermen is lokaal ruimtelijk beleid opgesteld. Het is de bevoegdheid van de gemeenteraad om lokaal beleid – met daarin een doorvertaling van de kernkwaliteiten – vast te stellen. Deze doorvertaling in het zgn. Des Beemstersbeleid heeft plaatsgevonden in 2012 door vaststelling van de Structuurvisie Beemstermaat, de Beemster Omgevingsnota (thans onderdeel van de Nota omgevingskwaliteit Purmerend: de welstandsnota) en het bestemmingsplan Buitengebied 2012'*

Reactie Stichtingen:

De kernkwaliteiten moeten op grond van artikel 6.49 POV in het bestemmingsplan worden verankerd. Anders dan de gemeenteraad stelt is dat geen bevoegdheid maar een verplichting van de gemeenteraad. Met verankering van de kernkwaliteiten in lokaal beleid wordt aan deze verplichting niet voldaan, zoals hierna verder wordt toegelicht.

- 7.33 Toelichting p. 9-10: *'Vaststelling van de structuurvisie, de omgevingsnota en het bestemmingsplan in 2012 heeft onder meer geresulteerd in beleid en regels voor de inrichting van het Beemstererf. Hiervoor heeft genoemde ervenstudie (het Ruimtelijk kwaliteitskader, model gestaan. In deze ervenstudie wordt in de inrichting en opzet van de agrarische erven in de Beemster een samenhangende karakteristiek vastgesteld. Een karakteristiek die in grote lijnen nog te herleiden is naar de historische inrichtingsprincipes mede gebaseerd op renaissance-idealen. Deze karakteristiek kan worden ontleed in een aantal kernkwaliteiten of spelregels die tezamen de samenhangende en unieke ruimtelijke beleving en identiteit van de Beemster op erfniveau bepalen. Voor zover dit kon is dit vertaald in planregels en anders in het beleid'.*

Reactie Stichtingen:

Zoals in randnummers 7.14 e.v. is toegelicht zijn de kernkwaliteiten zoals vervat in het Ruimtelijk Kwaliteitskader niet of onvoldoende vertaald in de planregels. Dat is in strijd met artikel 6.49 POV, dat voorschrijft dat de kernkwaliteiten in een ruimtelijk plan moeten worden geborgd. Opname van de kernkwaliteiten in gemeentelijk beleid is onvoldoende.

- 7.34 Toelichting p. 10, tweede alinea: De in het Ruimtelijk Kwaliteitskader opgesomde kernkwaliteiten van het Beemstererf *'zijn niet gelijk te stellen aan de kernkwaliteiten van de werelderfgoederen die gebaseerd zijn op de Universal Outstanding Value van UNESCO'.*

Reactie Stichtingen:

De gemeenteraad suggereert daarmee dat de in het Ruimtelijk Kwaliteitskader uitgewerkte kernkwaliteiten minder of niet belangrijk zijn. Dit is onjuist. Met kernkwaliteiten van De Beemster bedoelt de gemeenteraad de in bijlage 4 bij de Partiële Herziening opgesomde kernkwaliteiten. Deze opsomming is identiek aan de opsomming in bijlage 8 van het Barro. Het is een opsomming in hoofdlijnen.

Daaraan kan een bouwaanvraag niet worden getoetst zoals in randnummer 5.5 is toegelicht. Daarom is in het Barro dan ook een verplichting opgenomen de kernkwaliteiten uit te werken en te objectiveren. Kortom de uitgewerkte kernkwaliteiten voor het Beemstererf, die gebaseerd zijn op historische inrichtingsprincipes, zijn juist cruciaal. Erven zijn een belangrijke bouwsteen, die in relatie staan met het (landschaps)architectonische geheel van de droogmakerij. Door de eenduidige opbouw en inrichting dragen erven bij aan de eenheid en beleving van De Beemster.

Al bij de opstelling van het Ruimtelijk Kwaliteitskader in 2010 is geconstateerd dat de uitwerking van de kernkwaliteiten nodig is om aantasting daarvan te voorkomen (Bijlage 9, p. 19).

- 7.35 Toelichting p. 10, derde alinea: *Beleid en regels voor de inrichting zijn ondersteunend aan het behoud van de kernkwaliteiten van De Beemster. 'Het draagt ervoor zorg dat er op het erf doorzichten naar het open landschap blijven, bebouwing qua volume niet te groot worden, zodat het open landschap beleefbaar blijft, de beleving van de kopergravuresloten zo groot mogelijk blijft en dat erven ruimtelijk kwalitatief worden ingericht'.*

Reactie Stichtingen:

'Ondersteunend' is te zwak uitgedrukt. Immers, artikel 6.49 POV verplicht de gemeente om de borging van de kernkwaliteiten van De Beemster volledig in een ruimtelijk plan te regelen, dus volledig in het bestemmingsplan zelf.

- 7.36 P. 13 van de Toelichting: *Tevens wordt in vele afwijkingsbepalingen in het plan het volgende randvoorwaardelijk gesteld: "er is sprake van een goede landschappelijke/stedenbouwkundige inpassing". Om tot deze inpassing te komen, worden de kernkwaliteiten van het Beemstererf als basis genomen, conform de nota omgevingskwaliteit en het ruimtelijk kwaliteitskader.'*

Reactie Stichtingen:

Los van het feit dat daarmee niet verzekerd wordt dat een activiteit moet voldoen aan de kernkwaliteiten (omdat deze niet in de bouwregels zijn geborgd), vindt deze toetsing slechts plaats in het geval een aanvraag niet aan de planregels voldoet (bij afwijking).

Verankering kernkwaliteiten Beemstererf in bouwregels essentieel

- 7.37 De borging van de kernkwaliteiten van het Beemstererf in een bestemmingsplan is cruciaal. De omgevingsvergunning *moet* immers worden verleend in het geval een bouwaanvraag voldoet aan het bestemmingsplan, dus aan de planregels en de verbeelding, vanwege het limitatief-imperatief stelsel van de bouwvergunning. Toetsing aan de POV vindt dan niet meer plaats. Dat betekent dat op grond van het bestreden bestemmingsplan, een bouwvergunning ook moeten worden verstrekt in het geval een activiteit kan leiden tot aantasting van de kernkwaliteiten van De Beemster.
- 7.38 Voor zover de gemeenteraad stelt dat de kernkwaliteiten worden geborgd middels de redelijke eisen van welstand uit de Omgevingsnota, menen de

Stichtingen dat dit een andere toets is. Bovendien is het college niet gebonden aan een welstandsadvies en kan het daarvan afwijken. Gelet op het limitatief-imperatief stelsel van de beoordeling van de aanvraag voor omgevingsvergunning bouwen, is het daarom zo belangrijk dat de kernkwaliteiten worden geborgd in de (bouw)regels van het bestemmingsplan. De borging moet eenduidig zijn om discussie en interpretatieverschillen te voorkomen. Verder is het nodig voor de handhaving van de regels.

Uitwerking en borging inrichting andere erven

- 7.39 In randnummers 7.11 – 7.13 is toegelicht dat erven een belangrijke bouwsteen zijn, die in relatie staan met het (landschaps)architectonische geheel van de droogmakerij. Door de eenduidige opbouw en inrichting dragen erven bij aan de eenheid en beleving van De Beemster als geheel.
- 7.40 De historische eenheid van het Beemsterf is echter niet langer vanzelfsprekend. Dat komt o.a. door schaalvergroting en verbreding in de landbouw, de komst en uitbreiding van loonbedrijven met enorme schuren, al dan niet als nevenactiviteit op agrarische bedrijven, de komst van paardenhouderijen en maneges en functieverandering van agrarische bedrijven naar wonen in geval van bedrijfsbeëindiging en de bouw van burgerwoningen. In het meer kleinschalige tuindersgebied zijn inmiddels veel burgerwoningen gebouwd. Op de plaats van bijvoorbeeld een authentieke druivenkas worden drie recreatiewoningen en een bedrijfswoning opgericht aan een nieuw aangelegde weg, dat wil zeggen een weg zonder lintbebouwing en die niet is aangeduid op de kopergravure. Uitgaande van de kernkwaliteiten hoort aan de kopse kant te worden gebouwd van de kavel en niet aan die nieuwe weg.
- 7.41 Al deze ontwikkelingen hebben een impact op de kernkwaliteiten van De Beemster. Erven worden verschillend ingericht en de relatie met de oorspronkelijke structuur wordt losgelaten. De samenhang wordt aangetast en het landschap verrommelt.
- 7.42 Op het gevaar van aantasting van de kernkwaliteiten door nieuwe en veranderende functies op erven wordt al gewezen in het Ruimtelijk Kwaliteitskader. Daarin staat (p. 19, Bijlage 9):
- De nieuwe en veranderende functies hebben hun eigen, gebruiksgebonden wetmatigheden (maatvoering, ontsluiting, bebouwing etc.) De relatie met de oorspronkelijke structuur wordt losgelaten en de relatie tussen gebruik en erfinrichting is steeds minder samenhangend en herkenbaar. Hierdoor wordt niet alleen het oorspronkelijk patroon aangetast, maar ook de beleving van het cultuurhistorisch unieke droogmakerijenlandschap. Een andere aantasting van de kernkwaliteiten wordt gevormd door de snelwegen.'*
- 7.43 Inmiddels heeft ruim tachtig procent van de erven in het landelijk gebied van de De Beemster een andere functie dan agrarisch. De impact van deze erven op de kernkwaliteiten is groot. Het Ruimtelijk Kwaliteitskader is toegespitst op agrarische erven. Daarom dient de gemeente ook een kwaliteitskader op te stellen voor erven met andere gebruiksvormen en dit te borgen in de planregels.

Dit is reeds in de vorige beroepsprocedure aangevoerd. Al bij de opstelling van het bestemmingsplan Buitengebied Beemster in 2012 is geconstateerd dat een eenduidig kwaliteitskader ontbreekt voor andere erven (toelichting p. 53). De gemeente heeft echter nagelaten dit kwaliteitskader vast te stellen.

- 7.44 Vanwege de impact van erven op het architectonische geheel van De Beemster, zoals in randnummers 7.11 – 7.13 is toegelicht, verzoeken de Stichtingen uw Afdeling om de gemeenteraad op te dragen een ruimtelijk kwaliteitskader vast te stellen voor erven met andere gebruiksvormen dan agrarisch en de verankering daarvan in het bestemmingsplan te borgen.

Kernkwaliteit grote openheid

- 7.45 De grote openheid van De Beemster is een andere belangrijke kernkwaliteit. Deze is uitgewerkt in de Leidraad onder Ensemble: Schermer-Beemster (Bijlage 7). Onder andere van belang is dat uitsluitend in het lint langs rasterwegen aan de kopse kant wordt gebouwd en dat ruim zicht vanaf de wegen wordt behouden op het landschap. Deze openheid is niet, althans onvoldoende in de planregels geborgd. Specifiek voor stolpenstructuren geldt dat deze herkenbaar en beleefbaar moeten worden gehouden. Daarvoor is de openheid cruciaal. Bij de borging van die openheid in de planregels dient de uitwerking van Stolpenstructuren in de Leidraad te worden betrokken (Bijlage 7). Daarin staat bijvoorbeeld 'dat de stolpenstructuren als autonoom geheel behouden blijft en dat stolpen in de structuur dominant zichtbaar blijven.' Behoud van openheid aan weerszijden van de stolpstructuren is daarbij van belang, nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten zich daarbij aanpassen. Het zicht van de ene naar de volgende stolp moet worden gehandhaafd. Dit vergt nadere uitwerking en dient in de planregels te worden geborgd.

Hooggelegen wegen, laanbeplantingen lintbebouwing

- 7.46 De kernkwaliteit 'de relatief hooggelegen wegen met laanbeplanting en de bebouwing langs wegen, dus de lintbebouwing' is eveneens in de Leidraad uitgewerkt. Daarin staat onder meer: behoud van het vierkante raster [grid] van waterlopen, wegen en rechthoekige oppervlak. Verder behoud van de gelijkwaardigheid van de polderwegen en het transparant houden van [lint] bebouwing langs de wegen met zicht vanaf de wegen op het landschap in de kamers. Nadrukkelijk wordt ten aanzien hiervan gezegd: '*ontwikkel bebouwing alleen aan de kopse kant van percelen.*' Erven horen direct en individueel ontsloten te zijn aan het lint. De Stichtingen verwijzen in dit verband ook naar de uitwerking in de Leidraad, Provinciale structuur: (bebouwings-)linten (Bijlage 7).
- 7.47 Deze kernkwaliteiten zijn niet, althans onvoldoende in de planregels geborgd. Hier had rekening mee moeten worden gehouden bij het toekennen van bouw mogelijkheden. Daarnaast zou aan de verkeersbestemming bijvoorbeeld een regeling moeten worden toegevoegd die borgt dat de polderwegen gelijkwaardig worden ingericht, ook in verkeerstechnische zin.

Zorgvuldigheid

- 7.48 Gelet op de verstedelijkingsdruk in de metropoolregio en druk vanuit de agrarische sector zijn een nauwkeurige en gedetailleerde uitwerking en objectivering van de kernkwaliteiten van De Beemster wezenlijk van belang voor het behoud van dit Werelderfgoed. Er zijn veel fricties bij de afgifte van vergunningen. Juist daarom moet dit punt eenduidig worden geregeld om discussie en interpretatieverschillen te voorkomen. Verder is het nodig voor de handhaving van de regels. Daarom heeft D66 op 30 november 2021 een Motie ingediend, die unaniem is aangenomen (Bijlage 12). Deze motie betreft het uitwerken en objectiveerbaar maken van de kernkwaliteiten van beide Unesco werelderfgoederen. Daarin wordt het college verzocht *'over te gaan tot het instellen van een onafhankelijke studiegroep ... met als opdracht te onderzoeken of en zo ja hoe de kernkwaliteiten verder moeten worden uitgewerkt en geobjectiveerd en hoe ten behoeve van de bescherming van de werelderfgoederen'*. Deze motie is niet uitgevoerd door het college. In plaats daarvan is een soort eendaagse interne workshop georganiseerd op 20 december 2022 zoals is randnummer 7.25 is toegelicht.
- 7.49 De gemeente erkent in de Nota van zienswijzen, als reactie op de zienswijze van de Boerderijenstichting Noord-Holland, dat in ieder geval ten aanzien van stolpboerderijen de bescherming daarvan kan worden verbeterd. Deze stichting is teleurgesteld over het standpunt van de gemeente dat de tijd ontbreekt om in dit bestemmingsplan de bescherming van stolpen goed te regelen. In deze Nota staat (p. 10):
- Desalniettemin is deze bescherming zeker voor verbetering vatbaar, maar valt dit buiten de scope van voorliggend bestemmingsplan. Zoals eerder aangegeven zal dit onderwerp worden opgepakt in het kader van het komen tot een Omgevingsplan.*
- In het voorliggende Reparatieplan is de bescherming echter niet verbeterd ondanks de opdracht daartoe van de Afdeling.

Conclusie ten aanzien van bescherming De Beemster in het bestemmingsplan

- 7.50 Uit het bovenstaande volgt dat de kernkwaliteiten van De Beemster onvoldoende in het voorliggende Reparatieplan zijn geborgd. De Stichtingen voorzien dat dit zal leiden tot interpretatieverschillen, meningsverschillen en problemen bij de vergunningverlening en handhaving met alle gevolgen van dien voor het behoud van de kernkwaliteiten. Bovendien zal dit leiden tot het afgeven van gebonden bouwvergunningen die in strijd zijn met de kernkwaliteiten.
- 7.51 Dit terwijl de kernkwaliteiten op grond van de POV op geen enkele wijze mogen worden aangetast want alle kleine aantastingen tezamen leiden tot het verlies van de samenhangende ruimtelijke beleving en van de cultuurhistorische waarden. Gelet op de opdracht van de Afdeling, de erkenning in de toelichting op het bestemmingsplan Buitengebied 2012 dat een ruimtelijk kwaliteitskader ontbreekt voor niet-agrarische erven en bovengenoemde erkenning dat stolpboerderijen beter kunnen worden beschermd, zijn de Stichtingen verbaasd

dat het in randnummer 7.48 genoemd onderzoek niet is uitgevoerd door het college. Dat betekent dat het Besluit onvoldoende zorgvuldig is voorbereid.

7.52 De Stichtingen kunnen zich niet verenigen met het Reparatieplan. Zij menen dat dit plan in strijd is met artikel 3.1 Wro (goede ruimtelijke ordening), in strijd met het Barro, in strijd met de POV, het gemeentelijk beleid en in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, meer specifiek het zorgvuldigheidsbeginsel. Zij hebben daarom op 1 september 2023 beroep ingediend bij uw Afdeling tegen het Besluit. Met dit Reparatieplan wordt geen gevolg gegeven aan de opdracht in de Uitspraak.

8. VERZOEK

Op grond van het bovenstaande verzoeken de Stichtingen u dit beroepschrift gegrond te verklaren en het Besluit van de raad te vernietigen. Voorts verzoeken de Stichtingen u overeenkomstig artikel 8:75 Awb jo. artikel 36 Wet op de Raad van State de wederpartij te veroordelen in de kosten die de Stichtingen in verband met de behandeling van dit beroep bij uw Afdeling redelijkerwijs hebben moeten maken, alsmede de door u aangewezen rechtspersoon te veroordelen tot vergoeding aan de Stichtingen van het gestorte griffierecht.

Met vriendelijke groet,
Stichting Behoud Waterland
Stichting Nekkerzoom
Stichting Beemstergroen

C.G.M. Neppelenbroek

Bijlagen:

1. Stichting Behoud Waterland: statuten, inschrijving KvK en volmacht
2. Stichting Nekkerzoom: statuten, inschrijving KvK en volmacht
3. Stichting Beemstergroen: statuten, inschrijving KvK en volmacht
4. Outstanding Universal Value van het Werelderfgoed Droogmakerij de Beemster
5. Omgevingsverordening Noord-Holland 2020, paragraaf 6.4.3 Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde
6. Bijlage 7 bij Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 – Kernkwaliteiten erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde (UNESCO)
7. Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, 2018: Ensemble: Schermer-Beemster Provinciale Structuren: stolpenstructuren; Provinciale structuur: (bebouwings-)linten
8. Raadsvoorstel van het college van B&W d.d 23 mei 2023 en besluit, d.d. 29 juni 2023
9. Beemster ervenis WereldERFgoed, Ruimtelijk kwaliteitskader voor het Beemstererf, d.d. 24 december 2010, p. 19, 22 en 23 (volledig: <https://beemsterraadsinformatie.purmerend.nl/Vergaderingen/Raadscommissie/2011/23-maart/19:30/Behandelen-voorontwerpbestemmingsplan-Buitengebied-2011/Ruimtelijk-Kwaliteitskader-Beemster-Erven.pdf>)
10. Overzicht kernkwaliteiten Beemstererf in Ruimtelijk Kwaliteitskader, Leidraad en bestemmingsplan
11. Beemstermaat, structuurvisie van de gemeente Beemster, 10 jui 2012, hoofdstuk 3 kwaliteit en ambitie van de Beemster p. 8-10
12. Motie D66 d.d. 30 november 2021 Uitwerking en objectieverbaar maken kernkwaliteiten UNESCO werelderfgoed Droogmakerij de Beemster